

*Побережець Г.С. – к.і.н., викладач Технологіко-економічного коледжу
Миколаївського національного аграрного університету*

В.М. Чорновіл народився 24 грудня 1937 року (за документами 1 січня 1938 р.), в с. Єрки Звенигородського району (нині Катеринопільський) Черкаської області.

У 30-х рр. ХХ ст. родина В. Чорновола зазнала репресій [1], тоді був заарештований та розстріляний рідний дядько В'ячеслава. В. Чорновіл часто згадує події, що на все життя закарбувалися в його пам'яті і проти яких він почав боротьбу задля справедливості і законності. Заарештований дядько став для нього людиною, яка стала на засади будівництва нової, зовсім не схожої на жорстоку і складну, системи.

В. М. Чорновіл почав ходити до школи 1946 року в селі Гусаковому, і вже відразу до другого класу.

Зростаючи поруч зі своїми однолітками, в суспільстві комуністичної ідеології, він наслідував усім її критеріям, будучи у школі піонером та навіть головою ради піонерської дружини, що характеризує його як завзятого і цілеспрямованого хлопчика.

У 1955 р. закінчив із золотою медаллю середню школу в селі Вільхівцях і вступив на філологічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка, який закінчив 1960 року [2, арк.1].

У 1956 р. В. Чорновіл перейшов на факультет журналістики, бо не міг знайти відповідей на свої питання на філологічному факультеті, де навчався до цього.

Через політичні погляди В. Чорновола не допустили до навчання в аспірантурі, згодом не дозволили захистити готову кандидатську дисертацію. Він повністю відав себе боротьбі за волю та незалежність України і став професійним політиком, організатором українського самвидаву, борцем за права людини в СРСР. В. Чорновіл виступав за розширення прав союзних республік, повернення українській та іншим національним мовам державних прав, закликав до ліквідації «білих плям» вітчизняної історії і реабілітації ОУН, УПА, жертв сталінських і брежнєвських репресій, протестував проти політики русифікації України.

В. М. Чорновіл вважається одним із засновників руху шістдесятництва – складової українського національно-визвольного руху. Найяскравіші постаті цього руху – І. Світличний, І. Драч, Є. Сверстюк, А. Горська, В. Стус та ін.

Всі ті репресії і насилля, які відбувалися в радянському суспільстві, розпалювали в душі та серці Чорновола бажання чинити їм опір, ні в якому разі не залишатися осторонь цих проблем. І тому травень 1966 р. ознаменувався працею «Правосуддя чи рецидиви терору?».

20 квітня 1967 року В. Чорновіл написав «твір» під назвою «Лихо з розуму», в якому зводив наклеп на радянську дійсність, діяльність судово-

слідчих органів, брав під захист осіб, засуджених свого часу за антирадянську пропаганду, зокрема Богдана і Михайла Горинів, Мирославу Зваричевську, Михайла Масютку, Ярослава Менкуша, Валентина Мороза, Михайла Осадчого та ін.

В умовах відсутності демократії і суворих заборон В. Чорновіл прагнув до незалежної творчої, громадської і політичної діяльності. Наприкінці 80-х рр. ХХ ст. після п'ятнадцяти років тюремних ув'язнень та заслань розгорнулася особливо активна його політична діяльність. В. Чорновіл став одним із ініціаторів створення Української Гельсінської Спілки (УГС), що виникла у 1988 р. на основі Української Гельсінської Групи (УГГ), і яка відіграла важливу роль у становленні масової всеукраїнської громадської організації – Народного Руху України.

Великою Радою Народного Руху України кандидатуру В. Чорновола було висунуто кандидатом на президентські перегони 1991 р. За В. Чорновола більшість голосів подано в таких містах: Івано-Франківську – 67,10%; Львові – 75,86%; Тернополі – 57,45%. Як показали результати президентських виборів 1991 р., кандидат від НРУ В. Чорновіл загалом набрав 23,27% голосів [3, арк. 9-15].

1990–1992 рр. були для В. М. Чорновола часом активної політичної кар'єри, зокрема на посаді голови Львівської обласної Ради народних депутатів, водночас стали позначені важливими реформами – адміністративною, земельною, а також відновленням українських традицій.

Формування поглядів і творчих орієнтирів В. Чорновола відбулося в кілька етапів. Перший час він вірив в демократичні можливості соціалізму і здатність радянської влади розв'язувати життєві проблеми в інтересах народу. З часом він переконався в деструктивності радянського режиму і його антинародній суті. З самого початку його свідомого життя воно було складним, сповненим багатьох випробувань і небезпек. У навчанні й реальній боротьбі він сформувався як дисидент, громадський діяч і політик. В. Чорновіл став одним із найавторитетніших організаторів та активістів українського національно визвольного руху 1960–1980-х років.

Таким чином, політична та державотворча діяльність В. Чорновола були спрямовані на досягнення і утвердження власне української державності, розвиток демократії і свободи, побудови в незалежній Україні громадянського суспільства. Цьому сприяли його журналістський хист, організаційні здібності, талант політика і державного діяча.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Фонд розвитку України. В'ячеслав Чорновіл [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://frua.com.ua/uk/personals/2-2010-05-03-15-13-39/32-2010-06-28-12-05-29.html>
2. ЦДАГОУ. — Ф. Р-221. — Оп. 3. — Спр. 1318. — 15 арк.
3. ЦДАВОУ. — Ф. 1. — Оп. 28. — Спр. 140. — 18 арк.